

**SOCIALINIŲ MOKSLŲ KOLEGIJA**



**STUDIJŲ NUTRAUKIMO PIRMAISIAIS STUDIJŲ METAIS  
PRIEŽASČIŲ ANALIZĖ**

**Tyrimo ataskaita**

Klaipėda, 2015

## TURINYS

<b>ĮVADAS.....</b>	<b>3</b>
<b>1. PROBLEMOS PRISTATYMAS IR SITUACIJOS ANALIZĖ.....</b>	<b>4</b>
<b>2. TYRIMO METODIKA.....</b>	<b>10</b>
<b>3. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS.....</b>	<b>14</b>
<b>3.1. Interviu analizė.....</b>	<b>14</b>
<b>3.2. Studentų apklausos analizė.....</b>	<b>20</b>
<b>IŠVADOS.....</b>	<b>33</b>

## IVADAS

Lietuvos Aukštosiose mokyklose dalis studijas pradėjusių studentų jas nutraukia dėl objektyvių ar subjektyvių priežasčių. Šis procesas nėra pageidautinas ir sukuria neigiamas pasekmes tiek asmenims, kurie studijas nutraukia, nes yra švaistomas jų laikas bei lėšos, tiek aukštosioms mokykloms dėl nekontroliuojamo studentų skaičiaus bei sudėtingesnio studijų proceso organizavimo, tiek yra žalingas ir valstybiniu lygiu, jei už studijas nutraukusių studentų mokslą moka valstybė, šios lėšos yra prarandamos. Taigi būtų svarbu išsiaiškinti kokios pagrindinės yra studijų nutraukimo priežastys, o esant galimybei, prevenciškai būtų galima numatyti atitinkamus aukštosios mokyklos veiksmus, mažinančius studijas nutraukiančių studentų skaičių.

***Tyrimo objektas*** – studijų nutraukimo pirmaisiais studijų metais priežastys.

***Tyrimo tikslas*** – nustatyti studijų nutraukimo pirmaisiais studijų metais priežastis.

***Tyrimo uždaviniai:***

1. Apžvelgti studentų nubyrežimo iš aukštųjų mokyklų problematiką bei situaciją Lietuvoje.
  2. Aptarti svarbiausias priežastis, skatinančias nutraukiant studijų sutartis Socialinių mokslų kolegijoje.
  3. Nustatyti studentų požiūrį į studijų nutraukimą Socialinių mokslų kolegijoje.
- Tyrimas buvo vykdomas 2015 m. rudenį.

## 1. PROBLEMOS PRISTATYMAS IR SITUACIJOS ANALIZĖ

Studentų nubyrejimo problema aktuali visoms Lietuvos aukštosioms mokykloms, o studentų nubyrejimas nuostolingas visai švietimo sistemai.

Studijų sutartis studentai nutraukia dėl įvairių priežasčių. Tai gali lemti stojimo sąlygos, profesinio apsisprendimo nebuvimas, vertybinių orientacijų lygis, savo galimybių neįvertinimas, sunkumai studijuojant pasirinktą studijų programą, įsidarbinimo galimybės. Ne mažiau svarbios gali būti ir išorinės priežastys ekonominė ir politinė šalies situacija, edukacijos ir kultūros ypatumai. Apsisprendimui studijuoti įtakos turi ir paties asmens ekonominis, socialinis statusas, šeimyninė padėtis, sveikata ir kt.

Iš Aukštosios mokyklos studentai nubyreči gali dviem būdais: nutraukti studijas savo noru arba būti pašalinti dėl nepažangumo ar finansinių įsiskolinimų. Savo noru studijas studentai nutraukia dėl įvairių asmeninių priežasčių, sveikatos problemų, šeimyninių aplinkybių. Kiti nutraukia studijas vedami finansinės padėties, norėdami užsidrikti, nes suderinti studijas ir darbą paprastai būna gana sudėtinga. Dalis studentų supranta, kad neteisingai pasirinko specialybę. Ypač didelė studentų kaita vyksta pirmame kurse.

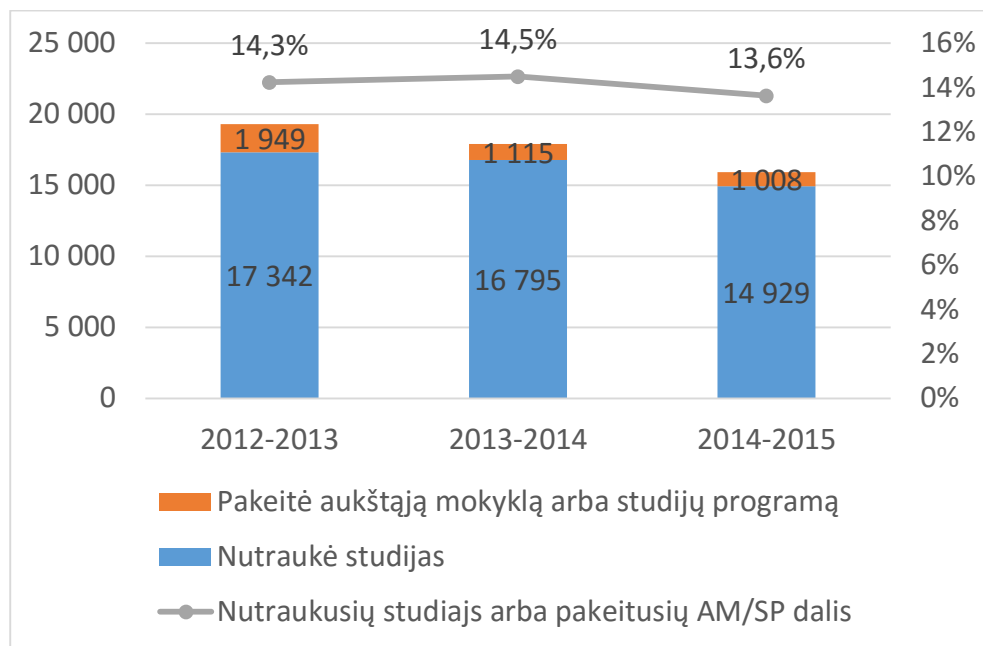
Remiantis Lietuvos Statistikos departamento parengta ataskaita mokinių ir studentų išstojusių iš mokymų įstaigų dalis kinta nežymiai. Per pastaruosius 10 metų studentų išstojusiųjų iš Kolegijų dalis sudaro vidutiniškai apie 13,9 proc. nuo visų studijuojančiųjų, o iš Universitetų 11,7 proc. Konkretūs skaičiai vaizduojami 1 lentelėje.

### 1 lentelė. Per mokslo metus išstojančiųjų moksleivių ir studentų skaičius

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2014

Mokslo metai	Per mokslo metus išstojo mokinių ir studentų	Išstojusiųjų dalis, proc.
<i>Iš profesinio mokymo mokyklų</i>		
2005-2006	7293	15,6
2010-2011	8281	16,5
2011-2012	7731	16,2
2012-2013	7040	15,3
2013-2014	7600	16,1
<i>Iš kolegijų</i>		
2005-2006	8134	14,0
2010-2011	6094	11,2
2011-2012	6495	12,8
2012-2013	7533	16,1
2013-2014	6885	15,4
<i>Iš Universitetų</i>		
2005-2006	17253	11,3
2010-2011	13464	9,8
2011-2012	13575	10,6
2012-2013	14998	12,8
2013-2014	14919	13,8

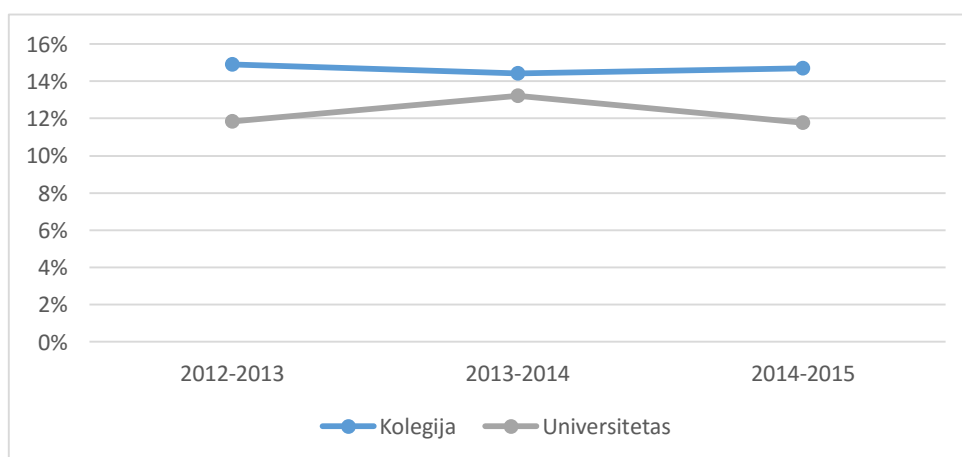
Kiek kitokie duomenys yra pateikiami Švietimo valdymo informacinės sistemos (1 paveikslas).



**1 pav. Studijas nutraukusių studentų skaičius ir dalis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

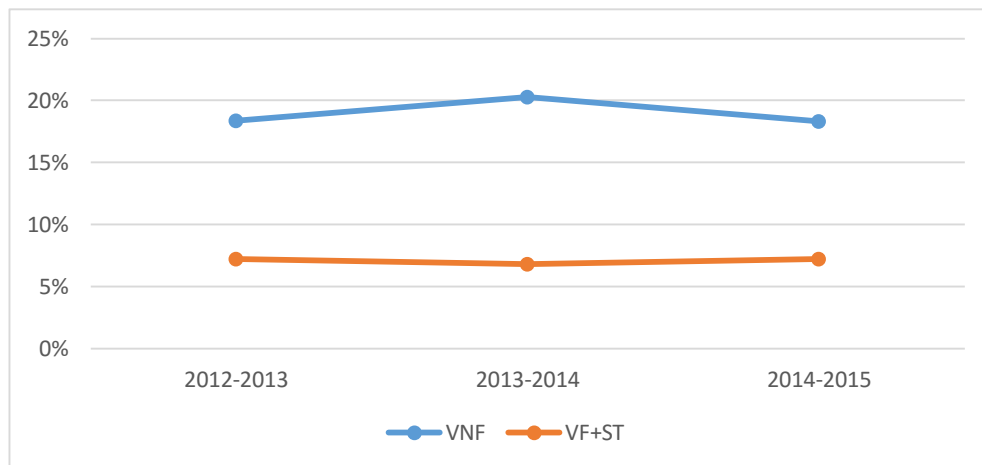
Galima pastebėti, kad jei studentų, nutraukusių studijas skaičių, vertinsime absoliučiu dydžiu, pastebėsime, jog šis skaičius nuosekliai mažėja. Pagrindinė šio mažėjimo priežastis – bendras studijuojančių studentų skaičiaus mažėjimas aukštosiose mokyklose. Todėl, jei studentų nubyrėjimą vertinsime santykiniu dydžiu, t.y nubyrančių studentų skaičiumi nuo visų aukštosiose mokyklose studijuojančiųjų skaičiaus, galima pastebėti, jog studentų, nutraukiančių studijas, dalis išlieka pakankamai stabili.



**2 pav. Kolegijose ir universitetuose studijas nutraukiančių studentų dalis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

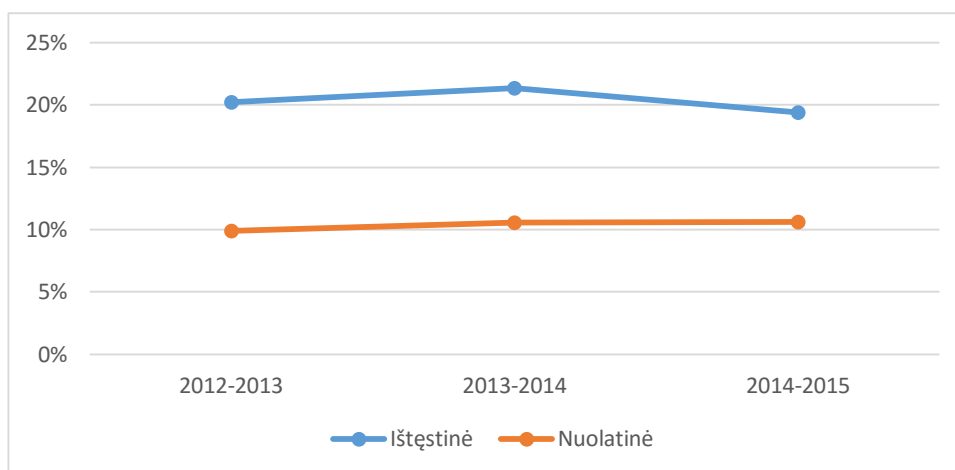
Analizuojant studijas nutraukiančiųjų studentų skaičius pagal aukštąsias mokyklas (2 paveikslas) galima pastebėti, jog dažniau studijas nutraukia studentai kolegijose, nei universitetuose, tačiau vertinant dinamiškai, studijas nutraukiančių studentų skaičius yra stabilus tiek kolegijose, tiek universitetuose.



**3 pav. Valstybės finansuojamose ir nefinansuojamose vietose studijavusių studijas nutraukiančių studentų dalis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

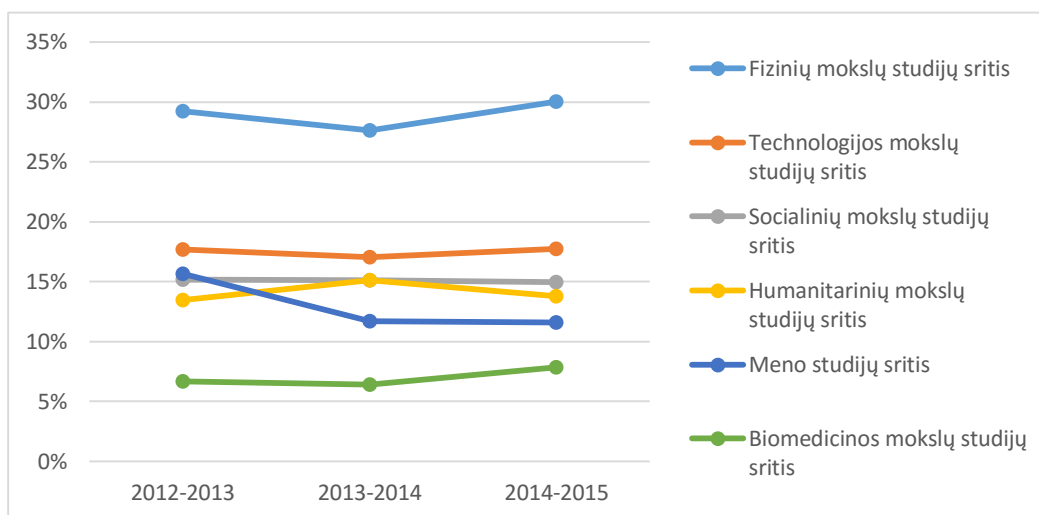
Analizuojant studentų, nutraukiančių studijų sutartis, skaičius pagal finansavimo būdą pastebėtina, jog dažniau studijas nutraukia studentai, studijuojantys valstybės nefinansuojamoje studijų vietoje (skirtumas apie 10 proc.) (3 paveikslas). Taip pat 4 paveiksle pavaizduota ir skirtingose studijų formose studijuojančių studijas nutraukiančių studentų dalis.



**4 pav. Nuolatinė ir ištėstinė studijų forma studijavusių studijas nutraukusių studentų dalis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

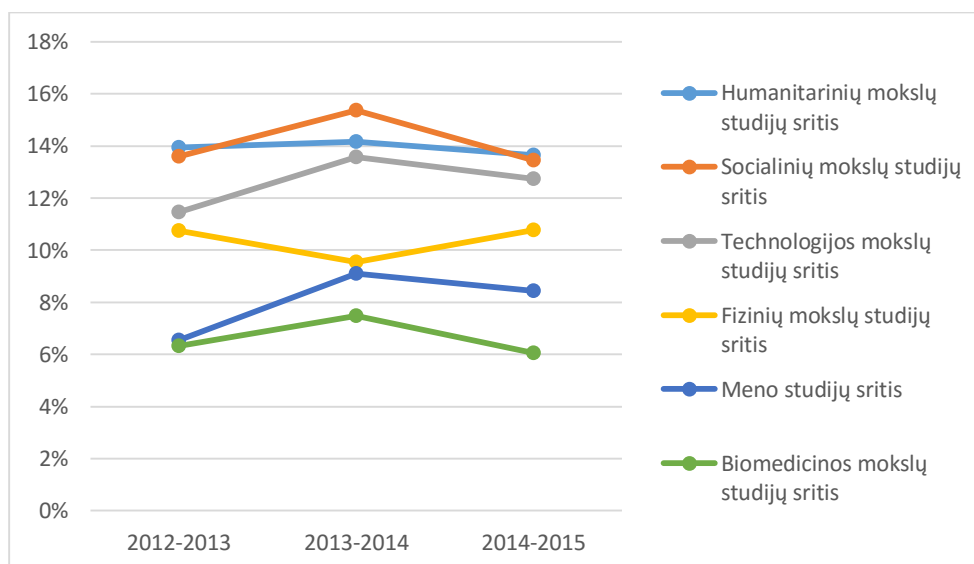
Pastebima, jog studentai, studijuojantys nuolatine studijų forma, studijas nutraukia du kartus rečiau, nei tie, kurie studijuoja ištemptine studijų forma. Taip pat Švietimo valdymo informacinėje sistemoje yra pateikiami duomenys apie studijas nutraukusių studentų studijų sritis (5 ir 6 paveikslai).



**5 pav. Kolegijose studijavusių studijas nutraukusių studentų dalis pagal studijų sritis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

Tarp studijavusių Kolegijose dažniausiai studijas nutraukia studijuojantys fizinių ir technologijos mokslų sritis, rečiausiai – studijuojantys menus bei biomediciną. Universitetuose situacija yra kiek kitokia (6 paveikslas).

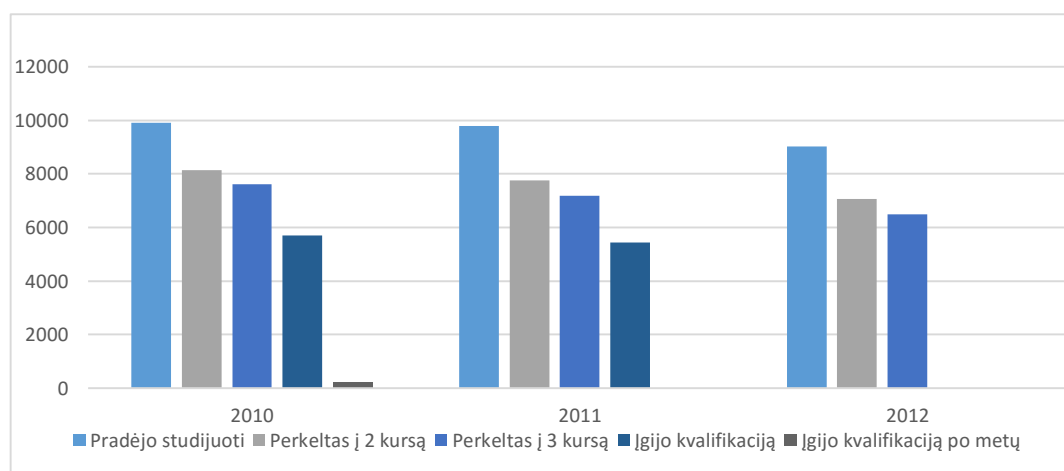


**6 pav. Universitetuose studijavusių studijas nutraukusių studentų dalis pagal studijų sritis**

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

Iš universitetuose studijavusiųjų dažniausiai studijas nutraukia studijuojantys humanitarinius ir socialinius mokslus, o rečiausiai, kaip ir kolegijose, studijuojantys menus bei biomediciną.

Toks studentų, nutraukiančių studijų sutartis, pasiskirstymas suponuoja nuomonę, jog studentai besirenkantys menų ar biomedicinos studijas yra labiau motyvuoti, geriau žino savo studijų pasirinkimo motyvus, yra geriau pasirengę studijoms tiek akademinė tiek motyvacine prasme bei įdeda daugiau pastangų studijuodami. Tuo tarpu besirenkantys minėtas studijų sritis, kuriose studentai nubyra labiausiai galima manyti, jog ten studentai stoja nežinodami savo tikrojo kelio, turėdami mažiau motyvacijos, dažnai nėra pasirengę studijuoti akademinė prasme, nevertina pačių studijų būtinumo.



### 7 pav. Studentų perkėlimo į aukštesnį kursą dinamika

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2015

Analizuojant, kuriais studijų metais studentai dažniausiai nutraukia studijų sutartis, pastebėtina, jog apie 20 proc. studentų tiek kolegijose, tiek universitetuose studijas nutraukia pirmaisiais studijų metais. Vėlesniuose kursuose šis skaičius yra mažesnis (7 paveikslas). Dėl šios priežasties galima teigti, kad svarbiausia sudaryti palankias studijų sąlygas, sukurti tinkamą studijų atmosferą bei didinti studentų motyvaciją studijuoti būtent pirmaisiais studijų metais, siekiant kuo mažesnio nubyrančių studentų skaičiaus.

Tačiau net ir pakankamai stabilūs studijas nutraukiančių studentų skaičiai nereiškia, kad studentų nubyrėjimo priežastys neturi būti nagrinėjamos. Būtų svarbu nustatyti kokios yra pagrindinės studijų nutraukimo priežastys, jas klasifikuoti, nustatyti kokiais būdais ir kaip tos priežastys gali būti panaikintos. Tikėtina, kad kai kurias studijų nutraukimo priežastis gali panaikinti pačios Aukštosios mokyklos, o kai kuriais atvejais gali būti reikalinga visos švietimo sistemos analizė ir esminiai sisteminiai pokyčiai.

Kitose šios ataskaitos dalyse bus aptarti Socialinių mokslų kolegijoje atlikto empirinio tyrimo rezultatai.



## 2. TYRIMO METODIKA

Empirinio tyrimo tikslas – nustatyti pagrindines studentų studijų nutraukimo priežastis pirmaisiais studijų metais bei pateikti apibendrintas rekomendacijas studentų nubyreėjimo mažinimui.

Tyrimo tikslai ir esamos situacijos analizė suponavo keletą tipų pasirinkimą. Atlikti kokybinis ir kiekybinis tyrimai.

### **Kokybinis tyrimas**

Siekiant efektyvesnių tyrimo rezultatų ir objektyvių informacijos gavimo būdų pasirinktas kokybinis tyrimas – interviu. Kokybinio tyrimo metodologija, grindžiama interpretacija, kuri leidžia gilintis į tyrimo problemą. Šiame tyrime naudotas giluminis interviu, nes tyrimo objektui ištirti buvo reikalingos ekspertų žinios apie studijuojančių studentų studijų nutraukimo priežastis. Pagrindinis giluminio interviu privalumas yra jo teikiama galimybė gauti išsamesnius ir esminius atsakymus į klausimus nei naudojant standartizuotą anketą. Palyginti su standartizuotų grupių interviu, giluminis interviu su vienu žmogumi turi privalumą - respondentas gali atsakyti bei išreikšti nuostatas ir motyvus taip, kaip jis gal nenorėtų grupinėje diskusijoje.

Giluminiu interviu buvo siekiama apčiuopti giluminius problemų klotus, kurie anketavimo metodu, juo labiau pirmuoju priartėjimu, gali būti itin sunkiai pasiekiami, neatpažįstami.

Pasirinktu giluminio interviu metu respondantai pirmiausia buvo supažindinti su tyrimo objektu. Po to tyrimo dalyvių buvo prašoma įvardinti kokias dažniausiai priežastis nurodo studentai, nutraukiantys studijas pirmaisiais studijų metais. Naudojant giluminio interviu metodą, buvo naudojamas laipsniškas klausimyno detalizavimas. Tai reiškia, kad rengdamasis kiekvienam sekančiam interviu buvo vis labiau detalizuojamas klausimynas, priklausomai nuo ankstesniuose interviu įgytos informacijos.

Prieš atliekant giluminį interviu buvo atlikti tokie pasiruošimo darbai:

- surinkti duomenys apie studijų nutraukimo proceso sudedamąsias dalis;
- parinkti interviu dalyviai;
- suderinta su kiekvienu dalyviu interviu vieta, laikas ir trukmė.

**Tyrimo (interviu) atranka ir imtis.** Apklausiant buvo taikoma tikslinė kriterinė tiriamųjų atranka – tiriamieji turėjo atitikti nustatytą kriterijų (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008). Atrankos kriterijus – tiesiogiai su studijų sutartis nutraukiančiais studentais dirbantys asmenys, turintys ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį šioje srityje. Tyrime dalyvavo 5 studijų skyriaus darbuotojai (2 lentelė). Pagrindinis tyrėjas buvo iš Klaipėdos, Klaipėdoje dirbantys darbuotojai buvo apklausti tiesiogiai, o Vilniuje dirbantys – telefonu.

**2 lentelė. Tyrimo dalyviai**

Darbuotojų pareigos	Tyrimo dalyvių skaičius	Atstovaujamas miestas
Studijų skyriaus vadovė ( <i>informantas Nr.1</i> )	1	Vilnius
Vyr. studijų skyriaus administratorė ( <i>informantas Nr.2 / informantas Nr.3</i> )	2	Vilnius, Klaipėda
Studijų skyriaus administratorė ( <i>informantas Nr.4 / informantas Nr.5</i> )	2	Vilnius, Klaipėda

Planuojant interviu su respondentais buvo spręstas interviu atlikimo laiko ir interviu atlikimo priemonių klausimas. Telefonu prieš interviu buvo aptartas interviu laikas ir trukmė. Iš anksto buvo gana sunku tiksliai numatyti interviu trukmę, nes tai labai priklauso nuo kiekvieno respondento susidomėjimo interviu, jo noro išsikalbėti, įvairių aplinkos veiksnių. Todėl respondentui buvo paminėta, kad pokalbis truks apie 30 min. Tačiau buvo respondentų, kurie tiek įsitraukė į interviu, kad pamiršo apie susitarimą, kad viena valanda jau baigėsi. Visiems respondentams palankesnė susitikimui buvo dienos popietė. Interviu, kurie vyko telefonu buvo kiek trumpesni nei 30 min.

**3 lentelė. Interviu data.**

Tyrimo dalyvis	Interviu data
Informantas Nr. 1	2015-10-05
Informantas Nr. 2	2014-10-06
Informantas Nr. 3	2014-10-07
Informantas Nr. 4	2014-10-08
Informantas Nr. 5	2014-10-07

**Tyrimo etika.** Šio tyrimo metu buvo laikomasi bendrųjų etikos principų. Siekiant išvengti kokybiniame tyrime dalyvavusių respondentų nerimo, galimybės juos išnaudoti, respondentai tyrime dalyvavo tik laisvanoriškai. Respondentams buvo paaiškintas tyrimo tikslas, kuriuo siekiama išsiaiškinti studijų nutraukimo pirmaisiais studijų metais priežastis.

**Duomenų analizės metodas** – duomenys buvo analizuojami, naudojantis kokybine turinio (content) analize, kuri remiasi šiais žingsniais (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008):

1. Tiriamųjų aprašų skaitymas ir esminių aspektų išskyrimas;
2. Prasminių elementų nustatymas: kategorijų turinio skaidymas į elementus;
3. Prasminių elementų suskirstymas į subkategorijas;
4. Turinio duomenų interpretavimas;
5. Lentelės, sudarytos iš kategorijų, subkategorijų ir kodų sudarymas.

Atsakymai į tyrimo klausimus buvo skirstami ir koduojami pagal kategorijas ir subkategorijas per visą jų rinkimo laikotarpį.

Atlikus tyrimą buvo stengiamasi užtikrinti tyrimo vidinį validumą: tyrimo rezultatų tikslumą ir patikimumą. Kad geriausiai apie tyrimo rezultatų tikslumą gali liudyti tie žmonės, kurie dalyvavo tyrime. Tuomet buvo galima įsitikinti gautų tyrimo išvadų tikslumu. Vidinį validumą, kuris susijęs su tuo, ar galima tikėti tyrimo išvadamis, buvo galima įrodyti keliais būdais. Buvo pasirinkti du būdai: trianguliacija ir dalyvių kontrolė (member checking). Parašius pirminį ataskaitos variantą buvo siekta grįžtamojo ryšio apie tyrimo rezultatus. Taip pat paprašyta respondentų pakomentuoti ar pateiktos interpretacijos atrodo jiems teisingos ir prasmingos.

### **Kiekybinis tyrimas**

Siekiant matyti visuminį tyrimo problemos vaizdą ir galimus sprendimo būdus, buvo nuspręsta atliktą kokybinį tyrimą papildyti kiekybine, šiuo metu kolegijoje studijuojančių, studentų apklausa. Apdorojus kokybinio tyrimo duomenis paaiškėjo tam tikros problemos, kurios labiausiai lemia studentų nubyrežimą. Remiantis jau turima informacija buvo suformuotas klausimynas, kuris leido patikrinti kaip šiuo metu studijuojantys studentai vertina šią problemą ir ar jie mano, jog studijų tęstinumui yra svarbios tam tikros kokybinio tyrimo metu atskleistos priežastys. Taigi 2015 m. spalio mėn. buvo atliekamas tyrimas, kuriuo siekta išsiaiškinti kaip studentai, šiuo metu studijuojantys kolegijoje, vertina studentų studijų sutarčių nutraukimo priežastis, kas skatina juos studijuoti.

Tyrimui atlikti pasirinktas kiekybinis pirminių duomenų rinkimo metodas. Pirminiai tyrimo duomenys rinkti pasitelkus anketas, kur pateikti iš anksto parengti klausimai. Anketa yra standartizuoto tipo: klausimai respondentams yra vienodi ir nesikeičia jų pateikimo tvarka.

Siekiant, kad apklausiamojo pastangos pateikti atsakymus, būtų minimalios, anketoje naudojami klausimai yra konkretūs, o atsakymų variantai paprasti ir suprantami. Tyrimo anketa sudaryta pateikiant klausimus su uždariais, daugiavariantiniais ir skaliniais atsakymų variantais.

**Tyrimo imties atrinkimas.** Kadangi nėra galimybės apklausti visos visumos, respondentams atrinkti buvo pasirinktas paprastas atsitiktinės atrankos metodas.

Tyrimas buvo atliekamas, siekiant neperžengti 5 procentų paklaidos. Norint tenkinti šią sąlygą, reikėjo apklausti tam tikrą respondentų skaičių. Jis apskaičiuotas remiantis žemiau pateikta PANIOTT imties dydžio formule (Paulauskaitė; Vanagas, 1998):

$$n=1/(\Delta^2+1/N)$$

Kur: n – atrankinės visumos dydis, reikiamas apklausti respondentų skaičius;

$\Delta$  – leidžiamas paklaidos dydis (socialinių mokslų tyrimuose standartinė paklaida laikomas 5 %, kurią gauname su 0,95 tikimybe); N – generalinė visuma – klientų skaičius.

**Tyrimo imtis.** Apskaičiuotoji tyrimo imtis 344 respondentai. Tyrimo metu pavyko apklausti 272 respondentus.

**Duomenų rinkimas.** Tyrimas vykdytas 2015 m. spalio 26 - 31 dienomis. Šiame tyrimo etape duomenys rinkti pasitelkiant elektroninę anketos versiją. Atliekant tyrimą, buvo pasinaudota šiais būdais: apklausa elektroniniu paštu, išsiunčiant nuorodą į elektroninę anketos versiją ir nurodant jos gražinimo terminą; viešinant anketos nuorodą socialinių tinklų paskyrose, siekiant kuo didesnio respondentų skaičiaus.

Apklausa elektroniniu paštu pasirinkta dėl keleto priežasčių, palyginti su kitų tyrimo formų privalumais ir trūkumais (Kardelis, 2002; Babbie, 2004, Czaja ir Blair, 2005; taip pat pastarųjų autorių cituojamas Dillman, 2000):

- tinka didelės populiacijos charakteristikoms apibūdinti;
- greitesnė ir pigesnė nei tiesioginis ar telefoninis interviu.

Anketos klausimai (teiginiai) parengti remiantis atlikto interviu rezultatais, siekiant patvirtinti arba paneigti tam tikrą nuomonę. Buvo siekiama nustatyti ar studijų kokybė ir jų turinys tenkina studijuojančiųjų poreikius ir ar tai galėtų tapti studijų nutraukimo priežastimi, ar studentai yra patenkinti studijų organizavimu bei akademinė parama. Taip pat dalis klausimų skirta nustatyti studijuojančiųjų motyvacijai, bendriesiems demografiniams respondentų duomenims: respondentų amžiui, studijų formai, kursui.

### 3. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

#### 3.1. Interviu analizė

Vykdamas interviu ir kalbantis su pasirinktais informantais pirmiausia buvo siekiama išsiaiškinti kokias priežastis, studijas nutraukiantys studentai nurodo dažniausiai. Taip pat buvo teiraujama ar nėra studijų nutraukimo priežasčių, kurių studentai nenori ir nedrįsta įvardyti. Taip pat svarbu atsikirti, kurios priežastys yra dominuojančios, bei paanalizuoti ar objektyviai aukštoji mokykla gali imtis konkrečių veiksmų, jog užkirstų šiam procesui kelią.

Interviu rezultatai pateikiami atliekant turinio (content) analizę, išskiriant dominuojančias kategorijas ir subkategorijas.

Visiems informantams nurodyta eilės tvarka buvo pateikti 4 lentelėje nurodyti klausimai.

#### 4 lentelė. Kokybinio interviu klausimai

<i>Klausimai informantams</i>
1. Kokios yra pagrindinės studijų nutraukimo priežastys pirmaisiais studijų metais?
2. Kaip skiriasi studijų nutraukimo priežastys studentų nutraukiančių studijų sutartis pirmaisiais studijų metais ir nutraukiančių studijas vėliau?
3. Kaip skiriasi studijų nutraukimo priežastys studentų studijuojančių nuolatine bei iššęstine forma?
4. Įvardykite tris pagrindines priežastis nuolatinėje studijų formoje ir iššęstinėje studijų formoje.
5. Kaip vertintumėte ar slepia tikrąsias priežastis?

Pirmiausia informantų buvo pasiteirauta kokios jų nuomone yra pagrindinės studijų nutraukimo priežastys pirmaisiais studijų metais. Informantų atsakymų analizė pateikta 5 lentelėje.

#### 5 lentelė. Pagrindinės studijų nutraukimo priežastys

KATEGORIJOS	SUBKATEGORIJOS	APIBENDRINTI RESPONDENTŲ ATSAKYMAI
Asmeniniai lūkesčiai	Studijų programos pasirinkimas	„Studentas lanko paskaitas, iš arčiau susipažįsta su studijų programa ir nusprendžia jog tai ne jam“ (informantas Nr.3) „Nusprendžia jog niekada negalės dirbti tokio darbo“ (informantas Nr. 1) „Galvojo kad bus visai kita specialybė“ (informantas Nr. 2) „Tikėjosi, kad įgaus kitokias kompetencijas“ (informantas Nr. 4)
	Studijų programos kokybė	„Galvojo, kad mokytis bus sunkiau, nemato prasmės švaistyti laiką“ (informantas Nr.2)

		<p>“Tikėjosi kitokios studijų kokybės, nepatenkintas aplinka, dėstytojais” (informantas Nr.1)</p> <p>„Jam per sunku, nemano gal galėtų studijuoti“ (informantas Nr. 3)</p>
	<b>Studijų ir darbo nesuderinamumas</b>	<p>“Nespėju į darbą” (informantas Nr.1).</p> <p>“Turiu dirbti ir nespėju mokytis” (informantas Nr.3).</p>
<b>Objektyvios priežastys</b>	<b>Finansinės problemos</b>	<p>“Nebeturiu pinigų mokėti už mokslą” (informantas Nr.1).</p> <p>“Man per sunku finansiškai” (informantas Nr.3).</p> <p>“Negaliu skirti tiek pinigų” (informantas Nr.5).</p> <p>“Neturiu lėšų mokesčiui už mokslą” (informantas Nr.2).</p>
	<b>Kitą aukštosios mokyklos pasirinkimas</b>	<p>“Stoja kitais metais ir įstoja į nemokamą vieną” (informantas Nr.1).</p> <p>“Įstoja į Universitetą. Svajoja studijuoti Universitete ir net nesvarbu kad vieta mokama” (informantas Nr.4).</p> <p>“Įstoja ten, kur labiausiai norėjo” (informantas Nr.2).</p> <p>“Įstoja į labiausiai trokštamą specialybę” (informantas Nr.3).</p>
	<b>Šeimyninės aplinkybės</b>	<p>“Nebeleidžia studijuoti naujas vyras” (informantas Nr.1).</p> <p>“Pastoja, susilaukia vaikų” (informantas Nr.2).</p> <p>„Veda, šeimyniniai rūpesčiai“ (informantas Nr.4).</p>
	<b>Liga</b>	<p>Suserga rimta liga“ (informantas Nr.4).</p> <p>„Suserga, nelanko paskaitų, labai atsilieka nuo studijų draugų“ (informantas Nr.3).</p>
	<b>Pakeista gyvenamoji vieta</b>	<p>“Išvažiuoja į užsienį” (informantas Nr.2).</p> <p>“Išvažiuoja pas tėvus, šeimą į užsienį” (informantas Nr.3).</p> <p>“Dėl asmeninių aplinkybių išsikrausto į kitą miestą” (informantas Nr.4).</p>
	<b>Akademinės priežastys</b>	<b>Didelis akademinis įsiskolinimų skaičius</b>

Pastebėtina, jog dominuoja kelios pagrindinės priežasčių kategorijos: asmeninių lūkesčių nepatenkinimas, kai asmeniniai studentų lūkesčiai neatitinka realios situacijos. Informantai teigia, jog kartais neatitinka studijų kokybė, studentai tikėjosi kitokios studijų programos. Pasitaiko situacijų, kai studijas nutraukiantieji teigia, jog mokytis jam yra per sunku, jie nėra pasirengę studijoms. Kita priežasčių grupė – įvairios objektyvios priežastys: pasirinkta kita aukštoji mokykla (dažniausiai universitetas), pasikeitusi šeimyninė padėtis, gyvenamoji vieta. Didelę dalį priežasčių informantai susiejo su įvairiomis finansinėmis problemomis, kurias lemia tai, jog didžioji dalis studentų kolegijoje

studijuoja savo lėšomis ir jei ženkliai pasikeičia jų ar kitų už studijas mokančių asmenų finansinė padėtis, studentai priversti studijas nutraukti.

Taip pat informantų buvo pasiteirauta ar studentų, kurie nutraukia studijas pirmaisiais studijų metais ir nutraukiančių studijas vėliau, nurodomos studijų nutraukimo priežastys nesiskiria. Informantų atsakymų analizė pateikta 6 lentelėje.

**6 lentelė. Studijas nutraukiančių pirmo kurso ir vėlesnių kursų studentų nurodytų priežasčių skirtumai**

KATEGORIJOS	SUBKATEGORIJOS	APIBENDRINTI RESPONDENTŲ ATSAKYMAI
<b>Studijų nutraukimo priežasčių skirtumai</b>	<b>Pirmaisiais metais ir vėliau nutraukiančių studijas priežastys iš esmės nesiskiria</b>	<p>„Nesiskiria. Galima pritaikyti visas anksčiau išvardytas.“ (informantas Nr.2).</p> <p>„Pasitaiko visokių, gal mažiau dėl akademinų įsiskolinimų“ (informantas Nr. 4)</p> <p>„Tikrai nėra skirtumo“ (informantas Nr.3)</p> <p>„Beveik nesiskiria, gal į kitą aukštąją įstoja po metų, tai dėl to kiek dažniau nutraukia“ (informantas Nr.1)</p> <p>„Negalėčiau įvardyti skirtumo“ (informantas Nr.5)</p>

Apibendrinus informantų atsakymus galima teigti jog studijas nutraukiančių studentų nurodomos priežastys pirmaisiais studijų metais bei vėliau nutraukiant sutartis iš esmės nesiskiria. Suprantama, jog pirmaisiais studijų metais (ypač pirmąjį semestrą) nepasitaiko studentų, kurie studijas nutraukia dėl jau turimų akademinų įsiskolinimų, jie yra tik pradėję studijų procesą ir dar nėra laikę egzaminų. Tačiau galima teigti, jog studentai, kurie studijas nutraukia dėl to, jog mokytis jiems per sunku ar jaučia, jog pasirinkta studijų programa neatitinka jų poreikių ir lūkesčių, dėl menkos motyvacijos vėliau nutrauks sutartis dėl per didelio akademinų įsiskolinimų skaičiaus.

Taip pat informantų buvo pasiteirauta ar skiriasi studijų nutraukimo priežastys studentų studijuojančių nuolatine ir ištemptine studijų formomis. Apibendrinti atsakymai apteikti 7 lentelėje.

**7 lentelė. Studijas nutraukiančių nuolatinių ir ištemptinių studijų studentų nurodytų priežasčių skirtumai**

KATEGORIJOS	SUBKATEGORIJOS	APIBENDRINTI RESPONDENTŲ ATSAKYMAI
<b>Asmeninės priežastys</b>	Studijuojančių nuolatine ir ištemptine studijų forma priežastys skiriasi nežymiai	<p>„Beveik nesiskiria“ (informantas Nr.5)</p> <p>„Ištemptinės studijų formos studentai dažniau išvyksta į užsienį, nesuderina studijų ir darbo“ (informantas Nr.1)</p> <p>„Nelabai skiriasi. Gal jie dažniau dėl finansinių priežasčių nutraukia sutartis“ (informantas Nr.2)</p> <p>„Daugiau akcentuoja šeimos problemas, finansines problemas“ (informantas Nr.3)</p>

		„Dažnai neatsakingai studijuoja, nemoka už mokslą, reikia jų ieškoti ir tada nutraukia sutartis (informantas Nr. 4)
--	--	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Pastebėtina, jog informantai nurodė, kad studijų nutraukimo priežastys studijuojančių nuolatinė ar iššėstine studijų forma iš esmės nesiskiria. Informantai pažymėjo, jog iššėstinės studijų formos studentai dažniau tiesiog nebelanko paskaitų, tampa nepažangiais ir juos reikia išbraukti iš studentų sąrašų. Taip pat informantų buvo pasiteirauta kokias pagrindines studijų nutraukimo priežastis nurodo studentai, diferencijuojant besimokančius nuolatinė ir iššėstine studijų forma. Informantų atsakymų analizė pateikiama 8 lentelėje.

**8 lentelė. Pagrindinės nuolatinė ir iššėstine studijų forma studijuojančiųjų studijų nutraukimo priežastys**

KATEGORIJOS	SUBKATEGORIJOS	APIBENDRINTI RESPONDENTŲ ATSAKYMAI
<b>Pagrindinės nuolatinė studijų forma studijuojančiųjų studijų nutraukimo priežastys</b>	<b>Sudėtinga išskirti</b>	„Negaliu pasakyti, pasitaiko labai įvairių“ (informantas Nr. 1) „Nežinau, visko po truputį“ (informantas Nr. 3) „Gal dėl pažangumo ir finansų, bet nesu tikra“ (informantas Nr. 2) „Nėra pagrindinių“ (informantas Nr. 4)
<b>Pagrindinės iššėstine studijų forma studijuojančiųjų studijų nutraukimo priežastys</b>	<b>Finansinės ir nepažangumas</b>	„Dažniausiai išvyksta į užsienį dirbti“ (informantas Nr. 1) „Nebesimoko, nelaiko egzaminų, nemoka už studijas“ (informantas Nr. 2) „Darbas, pinigai, akademinės skolos“ (informantas Nr. 5) „Finansiniai ir akademiniai įsiskolinimai“ (informantas Nr. 4) „Dažniausiai dėl finansinių“ (informantas Nr. 3)

Apibendrinat respondentų atsakymus, galima teigti, jog nuolatinėje studijų formoje studijuojantys nenurodo priežasties, kuri dominuotų daugeliu atvejų. Informantai nurodė, jog visos jau anksčiau išvardytos priežastys yra būdingos minimiems studentams, o išskirti keletą yra labai sunku. Kitokia situacija yra dėl studijuojančiųjų iššėstine studijų forma. Informantai gana vieningai nurodė, jog pagrindinės iššėstine studijų forma studijuojančiųjų studijų nutraukimo priežastys - finansinės arba nepažangumas. Taip pat informantai minėjo, jog būtent šios priežastys dominuoja ir tuo atveju, jei studijuojančiųjų sutartis yra nutraukiama kolegijos iniciatyva.

Taip pat buvo svarbu sužinoti kaip informantai vertina studentų atvirumą bei nuoširdumą kaip jie kreipiasi dėl studijų sutarties nutraukimo. Šis aspektas yra aktualus ir atliekamo tyrimo rezultatams, nes jei studentai nutraukiantys studijų sutartis yra nenuoširdūs, nėra linkę atskleisti

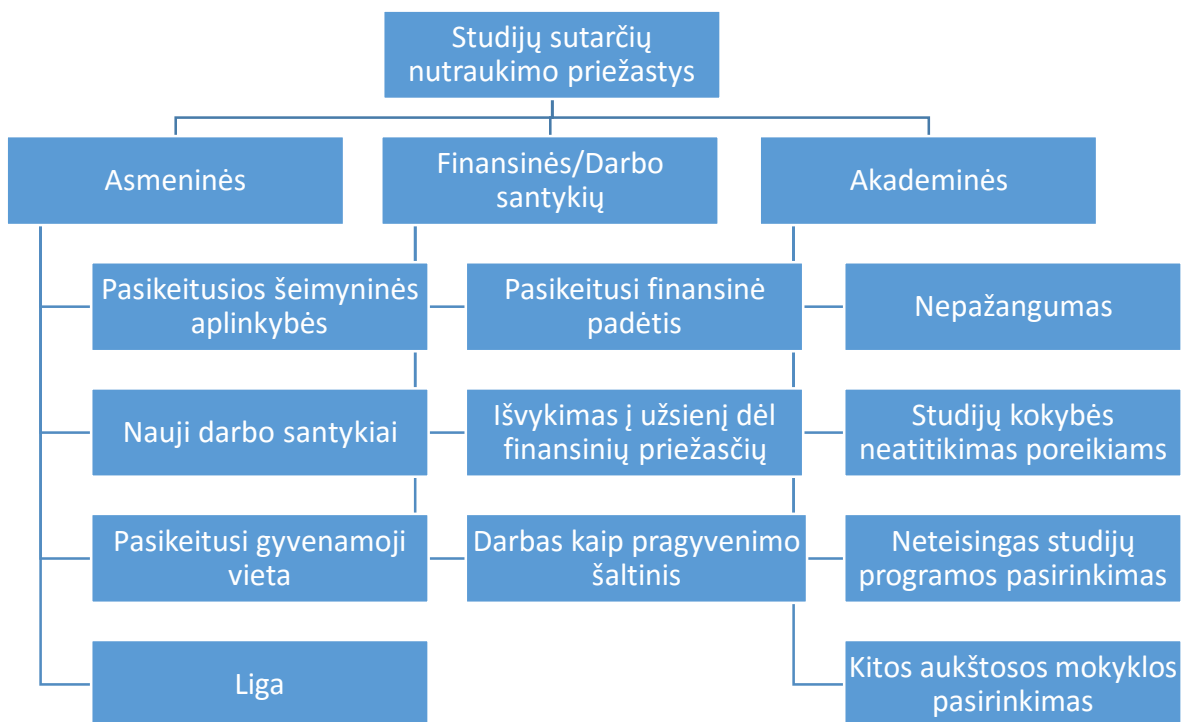


tikrųjų priešasčių, jų pateikti atsakymai gali būti netikslūs. Minėto klausimo analizė pateikta 9 lentelėje.

**9 lentelė. Studentų atvirumas nutraukiant studijų sutartis**

KATEGORIJS	SUBKATEGORIJS	APIBENDRINTI RESPONDENTŲ ATSAKYMAI
Studentų atvirumas	Studentai atvirai įvardija priešastis	<p>„Kartais nenori sakyti, bet jei aktyviau paklausi, pasako“ (informantas Nr.2)</p> <p>„Manau, kad nemeluoja, nėra čia ko slėpti“ (informantas Nr. 1)</p> <p>„Nenori dėl finansų pasakyti, dažniausiai mini šeimynines, bet galima suprasti“ (informantas Nr. 3)</p> <p>„Manau, kad atvirai, nelinkę kako slėpti“ (informantas Nr. 4)</p>

Pastebima, jog informantai vieningai nurodo, kad studentai, nutraukiantys studijų sutartis nėra linkę slėpti tikrųjų priešasčių, jas nurodo gana noriai. Taip pat informantai teigia, jog yra labai svarbus įsiklausymas ir užmegztas ryšys su studentu, kas leidžia įsigilinti į studijas nutraukiančiojo situaciją ir galbūt užkirsti kelią nepagrįstam studijų nutraukimui.



**8 pav. Pagrindinės studentų nurodomos studijų nutraukimo priešastys**

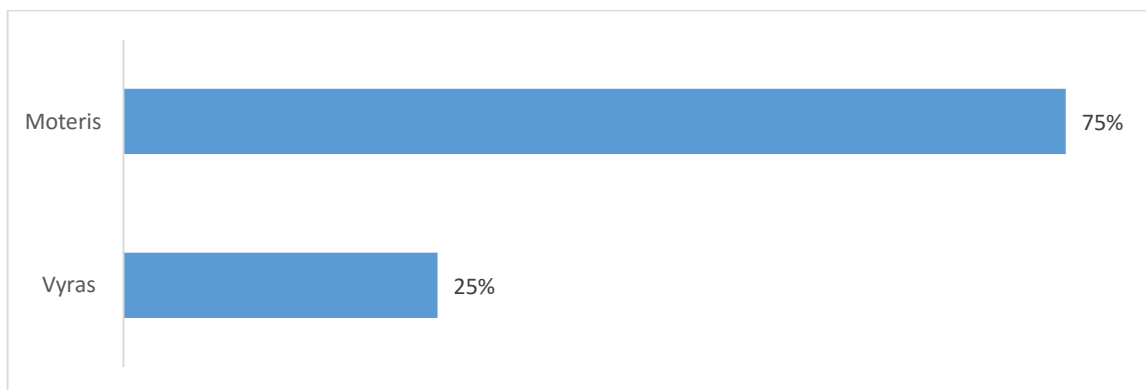
Apibendrinant kokybinio tyrimo rezultatus, galima būtų sudaryti pagrindinių studijų nutraukimo priežasčių schemą, klasifikuojant priežastis į tris pagrindines grupes: asmeninės priežastys, finansinės (susijusios su darbo santykiais, kai darbas yra studento pragyvenimo šaltinis ir mokytis tampa labai sudėtinga) bei akademinės. Detalizavimas pateiktas 8 paveiksle.

Išsiaiškinus studentų nubyrejimo priežastis, būtų galima vertinti profesijos pasirinkimo galimybes, studentų motyvacijos didinimo sąlygas bei geresnių studijavimo sąlygų kūrimą aukštojoje mokykloje.

Norint patikrinti kaip nurodytų priežasčių svarbą vertina šiuo metu kolegijoje studijuojantys studentai, buvo sudarytas klausimynas ir apklausti šiuo metu kolegijoje studijuojantys studentai. Apklausos rezultatai pateikiami kitame poskyryje.

### 3.2. Studentų apklausos analizė

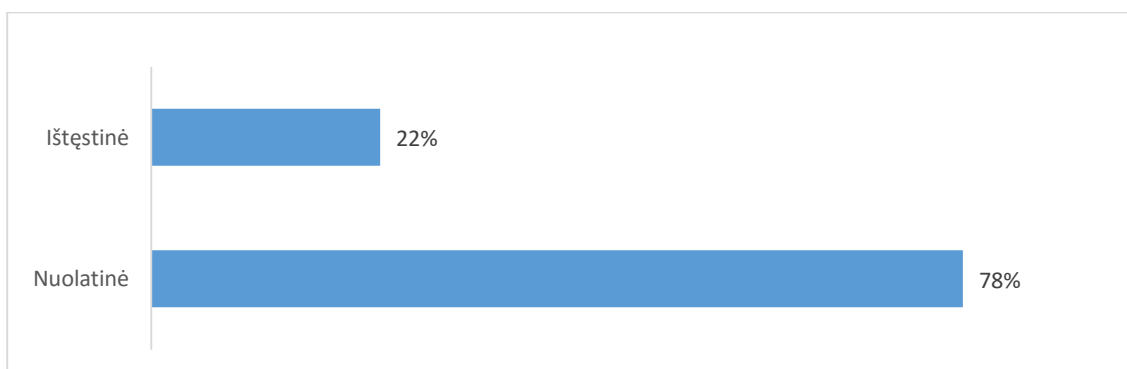
Atlikta studentų apklausa leido nustatyti kokias galimas studentų studijų nutraukimo priežastis mato dabar studijuojantys studentai ir, remiantis jų nuomone, būtų galima formuoti pasiūlymus bei tam tikras prevencijos priemones, siekiant mažinti studijas nutraukiančių studentų skaičių.



**9 pav. Respondentų lytis**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

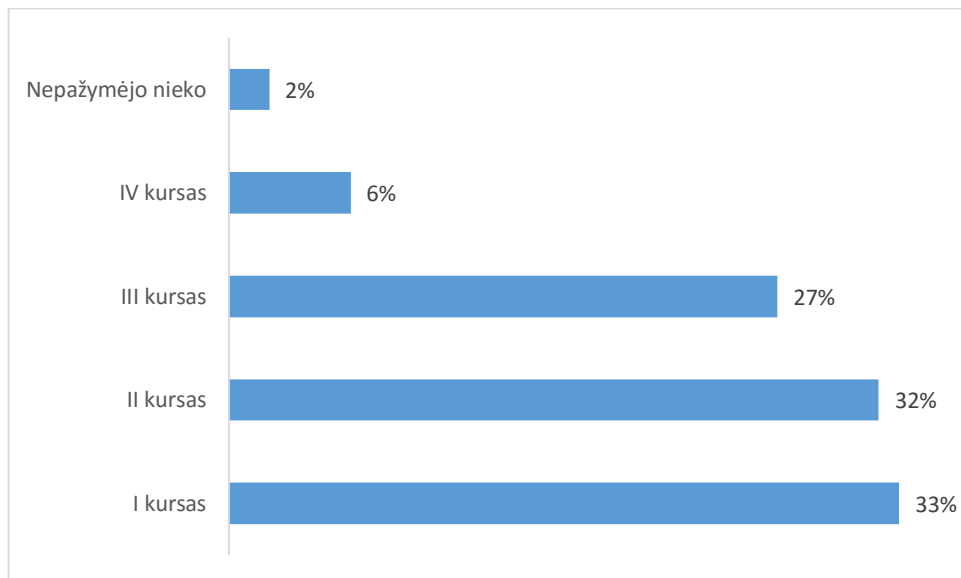
Analizuojant tyrimo rezultatus, pirmiausia bus aptarti demografiniai respondentų duomenys. Didžioji dalis respondentų – moterys (75 proc.) (9 paveikslas). Paminėtina, jog tai atspindi ir bendras kolegijos studentų tendencijas – kolegijoje moterų studijuoja daugiau nei vyrų (studijuojančių moterų – 67 proc. vyrų – 33 proc.). Taigi tyrimo duomenys lyties klausimu yra visiškai informatyvūs.



**10 pav. Respondentų studijų forma**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Didžioji dalis tyrime dalyvavusių studentų studijuoja nuolatinė studijų forma (78 proc.) (10 paveikslas). Toks studentų pasiskirstymas pagal studijų formą yra logiškas, nes ir bendras studentų skaičius kolegijoje pasidalija panašiai: nuolatinė studijų forma kolegijoje studijuoja 64 proc. visų kolegijos studentų.

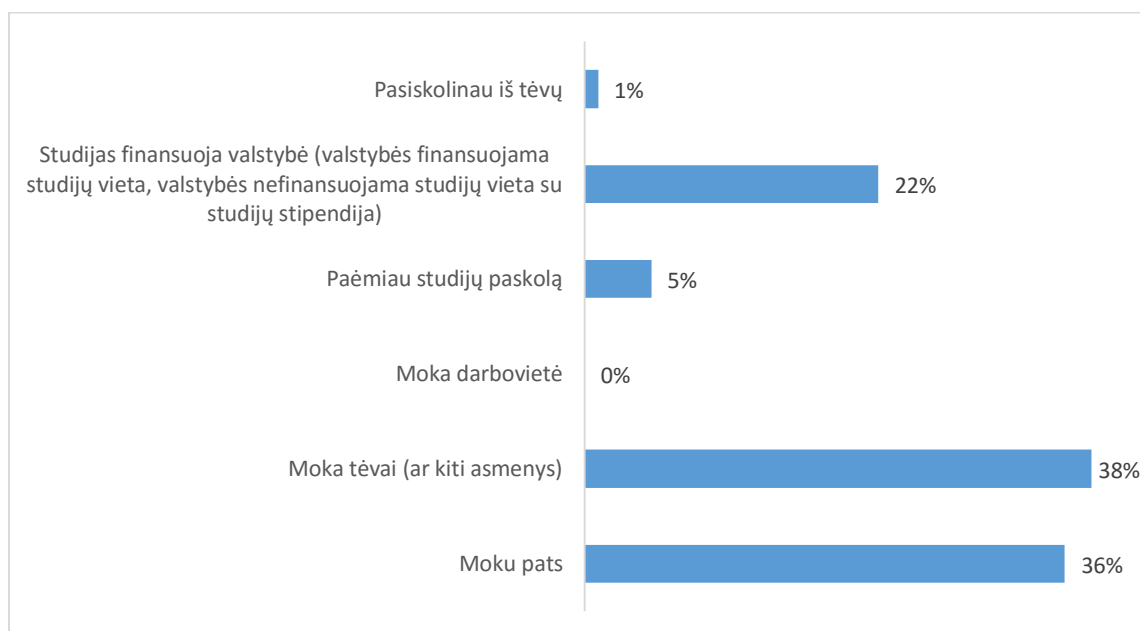


**11 pav. Respondentų studijų kursas**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Didžioji dauguma tyrime dalyvavusių studentų studijuoja pirmame (33 proc.) ir antrame kursuose (32 proc.) (11 paveikslas). Jie aktyviausiai pildė anketą, jų nuomonė analizuojant tyrimo rezultatus bus išreikšta stipriausiai. Tačiau pastebėtina, jog šių studentų nuomonė yra aktualiausia, nes tyrimu siekiama išsiaiškinti kokios priežastys lemia galimą studijų nutraukimą pirmaisiais studijų metais.

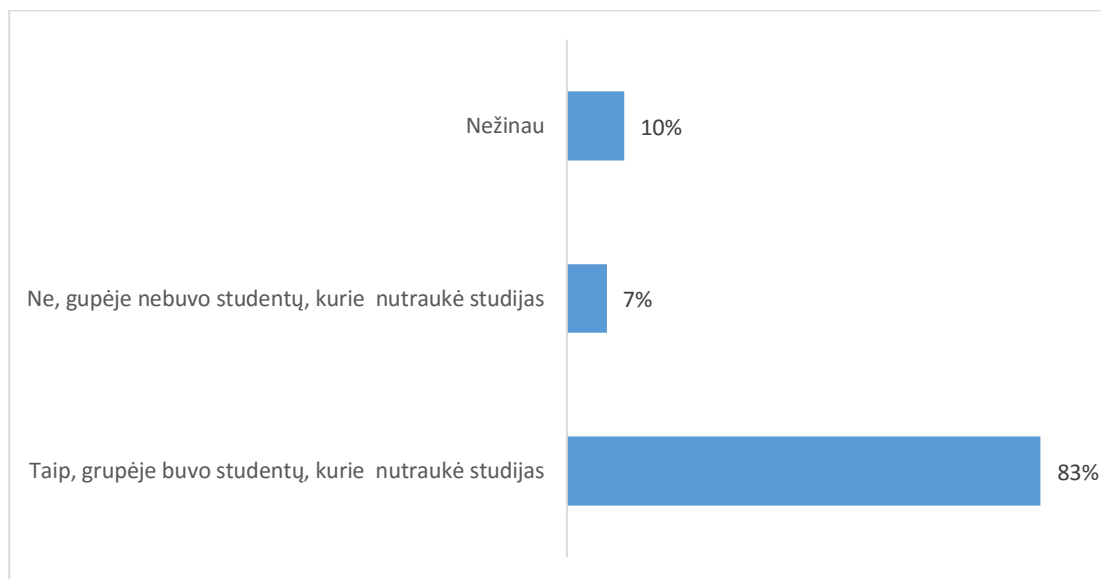
Respondentų buvo pasiteirauta ir jų amžiaus (paprašant jį įrašyti anketoje). Gauti rezultatai rodo, jog – respondentų amžiaus vidurkis 21,95 metų.



**12 pav. Studijų finansavimo būdas**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

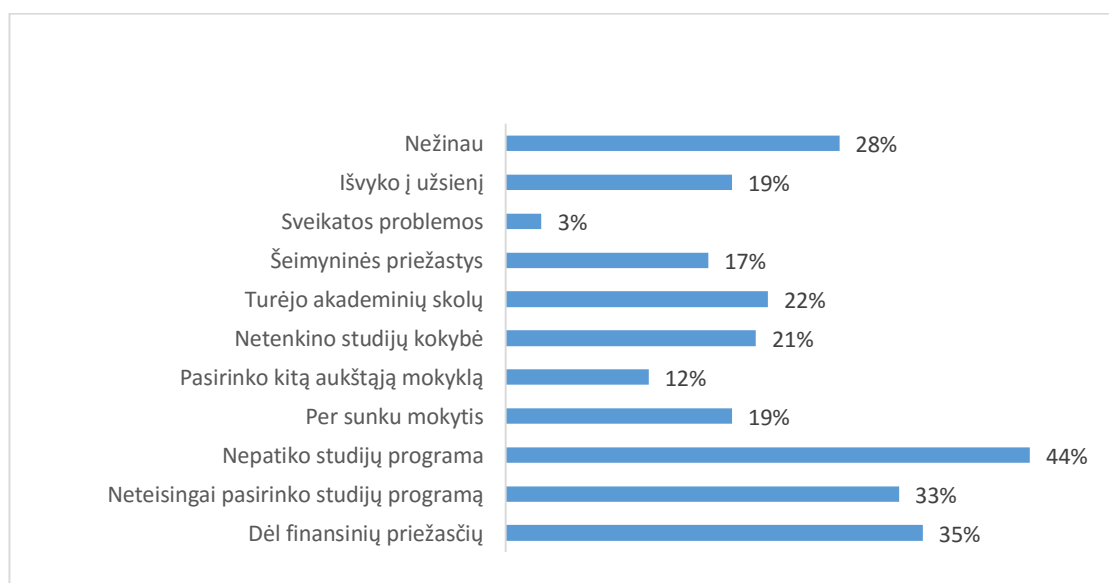
Respondentų buvo pasiteirauta koks yra jų studijų finansavimo būdas. Virš 70 proc. respondentų nurodė, jog už studijas moka patys (36 proc.) arba už juos moka tėvai (38 proc.). Apie penktadalio respondentų (22 proc.) studijas finansuoja valstybė (12 paveikslas). Vėliau, analizuojant kitus respondentų atsakymus, bus siekiama išsiaiškinti ar studijų finansavimo būdas turi įtakos studentų mokymosi motyvacijai.



**13 pav. Respondentų atsakymai apie grupiokų studijų nutraukimą**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Taip pat respondentų buvo pasiteirauta ar jų grupėse buvo studentų, kurie nutraukė studijų sutartis. Net 83 proc. respondentų nurodė, jog jie turėjo grupiokų, kurie studijų nebaigė ir studijų sutartį nutraukė anksčiau (13 paveikslas).



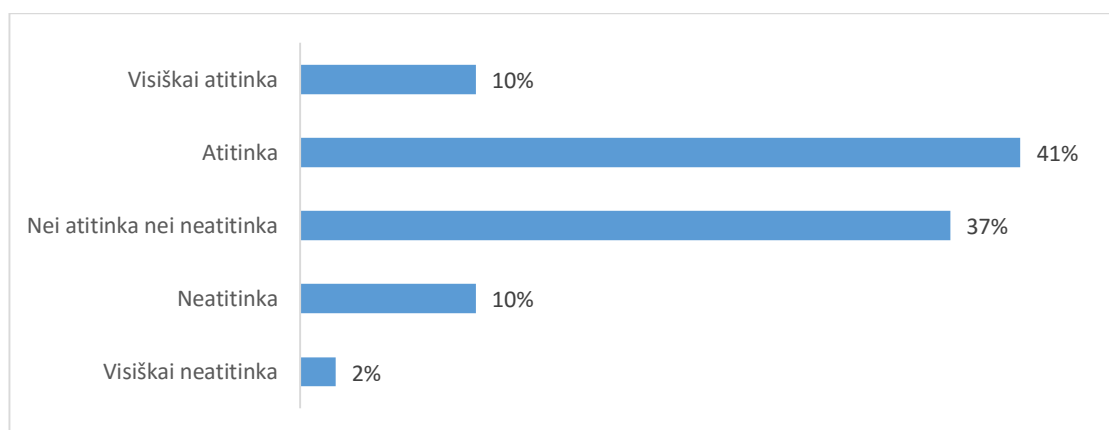
**14 pav. Respondentų nuomonė apie priežastis, kodėl grupiškai nutraukė studijas**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Respondentai įvardydami priežastis, dėl kurių jų grupės studentai nutraukė studijas nurodė, jog studijas nutraukiantiesiems nepatiko studijų programa (44 proc.). Dar trečdalis studentų teigė, kad studijų nutraukimo priežastis - neteisingai pasirinkta studijų programa (33 proc.) (14 paveikslas). Galima teigti, jog dominuojančios studijų nutraukimo priežastys yra netinkamas studijų programos pasirinkimas: pasirinkta studijų programa neatitinka lūkesčių, nepatinka pati programa. Kita dominuojanti priežastis – finansinės problemos (35 proc.). Apie penktadalis respondentų nurodė, kad jų grupės studentai nutraukė studijas nes jų netenkino studijų kokybė (21 proc.) ar turėjo nutraukti studijas dėl akademinų skolų (22 proc.).

Apibendrinant respondentų nurodytas studijų nutraukimo priežastis, galima teigti, jog dominuoja netinkamas pasirinkimas (studijų programos, aukštosios mokyklos), finansinės priežastys (išvyksta į užsienį, nebeturi lėšų), bei netinkamas pasirengimas studijuoti, motyvacijos stoka („per sunku mokytis“, turi akademinų skolų).

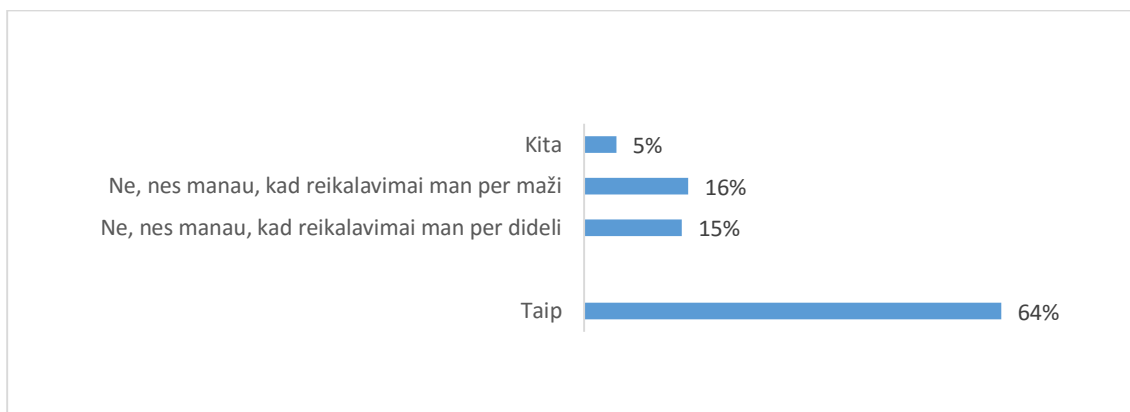
Kita klausimų grupė anketoje leido nagrinėti studijų kolegijoje kokybinius aspektus. Pirmiausia, respondentų buvo paprašyta įvertinti ar studijų programa kurioje jie studijuoja, atitinka jų lūkesčius.



**15 pav. Respondentų atsakymai ar studijų programa kurioje jie studijuoja, atitiko jų lūkesčius**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

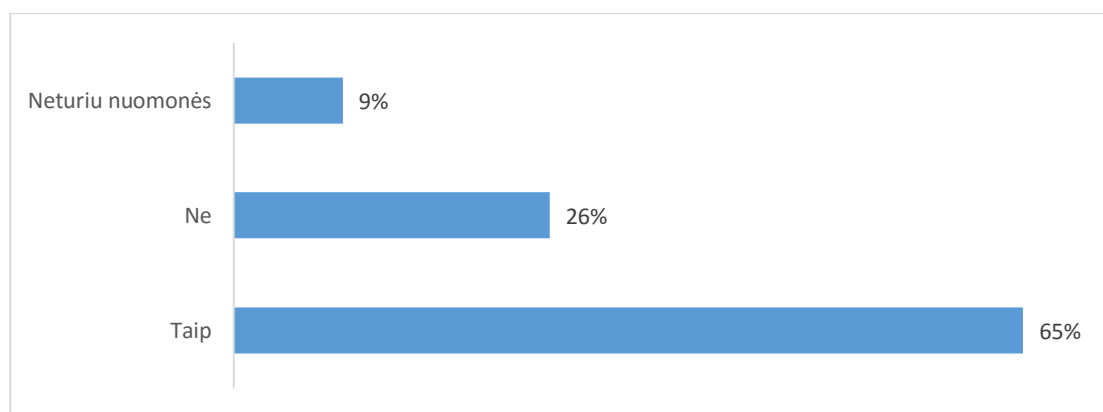
Apie pusė respondentų (51 proc.) nurodė, kad studijos atitiko jų lūkesčius, 12 proc. respondentų pažymėjo, jog studijų programa, kurioje jie studijuoja, neatitiko jų lūkesčių. Apie trečdalis respondentų (37 proc.) negalėjo atsakyti ar pasirinkta studijų programa atitiko jų lūkesčius (15 paveikslas). Analizuojant respondentų atsakymus, galima pastebėti, jog visi respondentai, kurie nurodė, jog studijų programa neatitinka jų lūkesčių studijuoja aukštesniuose kursuose.



**16 pav. Respondentų atsakymai ar kolegijoje keliami reikalavimai atitiko jų lūkesčius**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Taip pat respondentų buvo pasiteirauta, ar kolegijoje keliami reikalavimai studentams atitinka jų lūkesčius. Net 64 proc. respondentų nurodė, kad kolegijoje studentams keliami reikalavimai atitiko jų lūkesčius. Labai panašus respondentų skaičius nurodė, kad kolegijoje studentams keliami reikalavimai yra per maži (16 proc.) arba per dideli (15 proc.) (16 paveikslas). Pažymėtina, jog visi respondentai, kurie nurodė, jog kolegijoje jiems keliami reikalavimai yra per dideli, vertindami studijų programą (15 paveikslas) pažymėjo, kad studijų programa neatitinka jų lūkesčių arba jie neturi nuomonės tuo klausimu. Taip pat beveik visi (94 proc.), kolegijos reikalavimus vertinę kaip per aukštus, už studijas moka patys (ar moka jų tėvai).



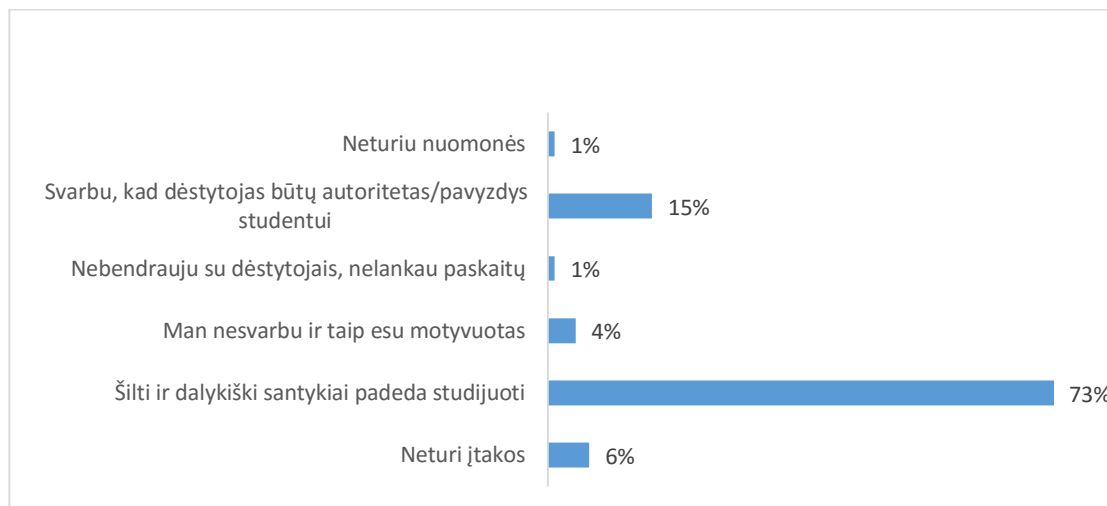
**17 pav. Respondentų nuomonė (pritarimas arba nepitarimas) nuostatai, dėl privalomųjų minimalių valstybės nustatytų kriterijų, stojant į visas aukštąsias mokyklas**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Anketoje respondentų buvo paprašyta nurodyti, ar jie pritaria nuostatai, jog į visas aukštąsias mokyklas būtų priimami tik tie abiturientai, kurie atitinka valstybės nustatytus tam tikrus minimalius reikalavimus. Apie du trečdalius respondentų (65 proc.) nurodė, kad jie sutinka, kad stojant į aukštąsias mokyklas būtų nustatyti minimalūs reikalavimai. Apie trečdalis respondentų (26 proc.) tokiai nuostatai nepitarė (17 paveikslas). Tokius rezultatus galima būtų traktuoti taip, jog daugiau

nei pusė studentų nėra linkę studijuoti su kolegomis, kurie neatitinka bent minimalių kriterijų ir dėl to bendras studijų lygis tampa žemesniu. Taip pat pastebėtina, jog tarp tų, kurie ankstesniame klausime nurodė, jog kolegijoje keliami reikalavimai jiems per žemi, beveik visi (95 proc.) pritarė nuostatai dėl minimalių reikalavimų įvedimo stojant į aukštąsias mokyklas.

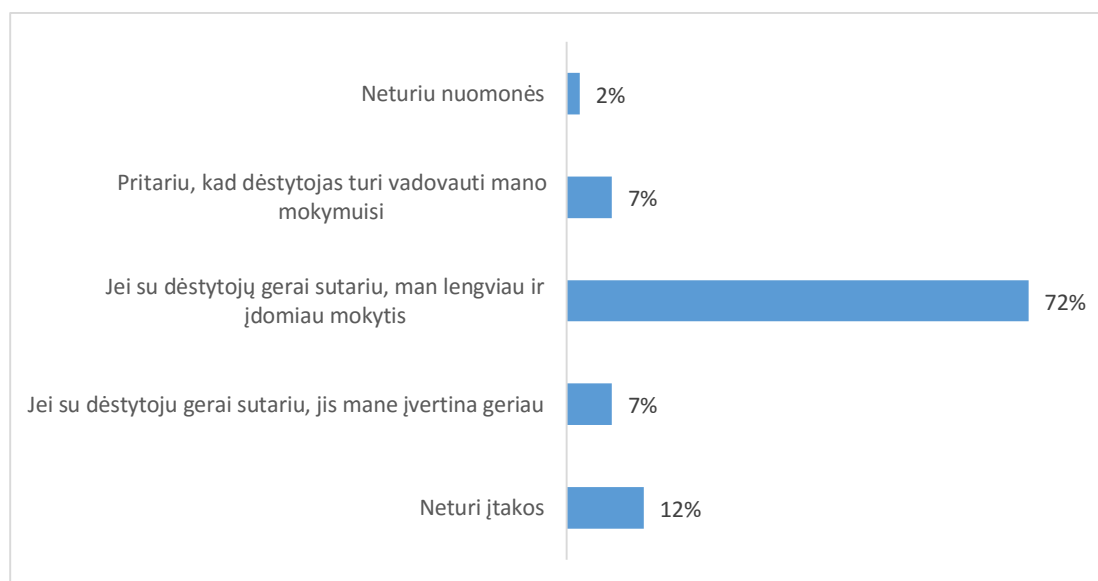
Taip pat anketa buvo siekiama išsiaiškinti, kas skatina studentų motyvaciją mokytis bei studijuoti (18 paveikslas).



**18 pav. Respondentų atsakymai apie santykių su dėstytojais įtaką motyvacijai mokytis**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Didžioji dalis respondentų, vertindami savo ir dėstytojų santykius nurodė, jog šilti ir dalykiški santykiai padeda geriau studijuoti (73 proc.), o apie 15 proc. studentų nurodė, kad svarbu kad dėstytojas būtų autoritetas ir pavyzdys studentui.

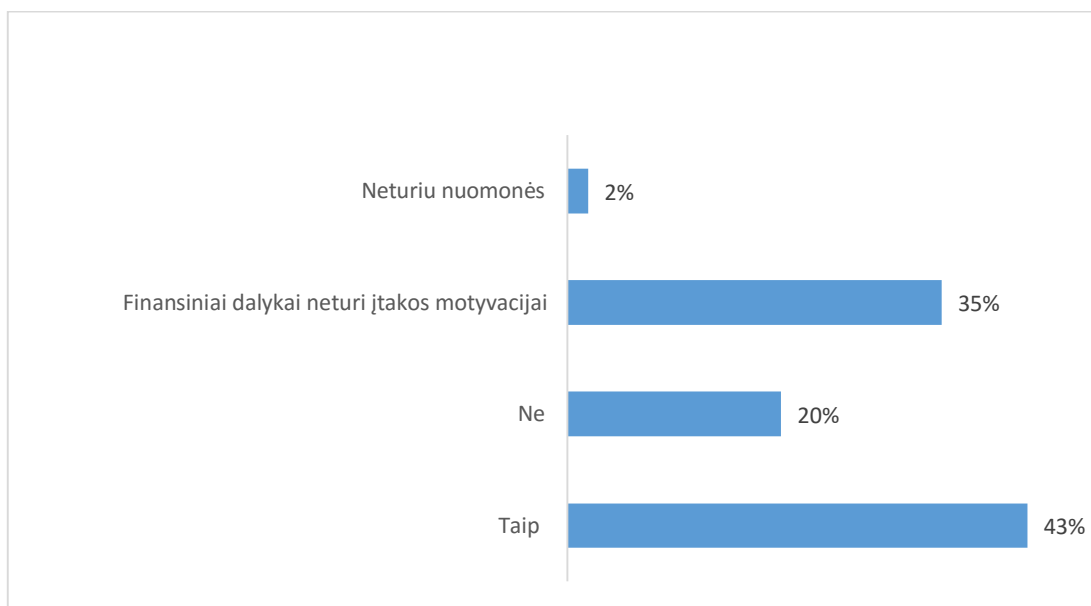


**19 pav. Respondentų atsakymai apie santykių su dėstytojais įtaką mokymosi rezultatams**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015



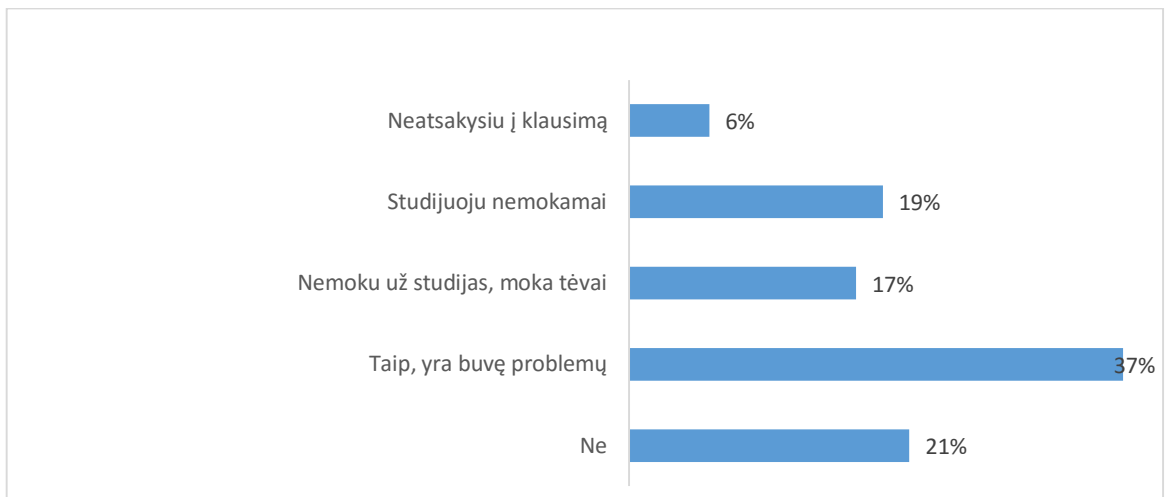
Analogiškai atsakymai pasiskirstė ir vertinant santykių su dėstytojais daro įtaką studentų mokymosi rezultatams. Daugiau kaip du trečdaliai respondentų (72 proc.) nurodė, kad jei su dėstytoju gerai sutaria, mokytis yra lengviau ir įdomiau (19 paveikslas). Apie 12 proc. apklausoje dalyvavusių studentų nurodė, kad santykiai su dėstytojais neturi jokios įtakos jų pažangumui. Pastebėtina, jog tik 7 proc. nurodė, kad geri santykiai su dėstytojais lemia geresnį studento vertinimą. Galima teigti, kad dėstytojų vertinimas nėra subjektyvus, o dėstytojo asmeninės simpatijos (antipatijos) vertinimo rezultatams įtakos neturi.



**20 pav. Respondentų nuomonė apie tai, kad jei studijų įmokas moka pats studentas, jo motyvacija mokytis yra aukštesnė**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Respondentų buvo pasiteirauta ar jie sutinka su teiginiu, kad jei studijų įmokas moka pats studentas, jo motyvacija mokytis yra aukštesnė. Beveik pusė (43 proc.) apklausoje dalyvavusių studentų nurodė, kad jie sutinka su šiuo teiginiu, jog tokiu atveju motyvacija mokytis yra aukštesnė. Apie trečdalis (35 proc.) studentų nurodė, kad finansiniai dalykai neturi įtakos jų motyvacijai mokytis (20 paveikslas). Pastebėtina, jog nėra jokio aiškaus ryšio tarp atsakymų į šį klausimą bei respondentų studijų finansavimo būdo.

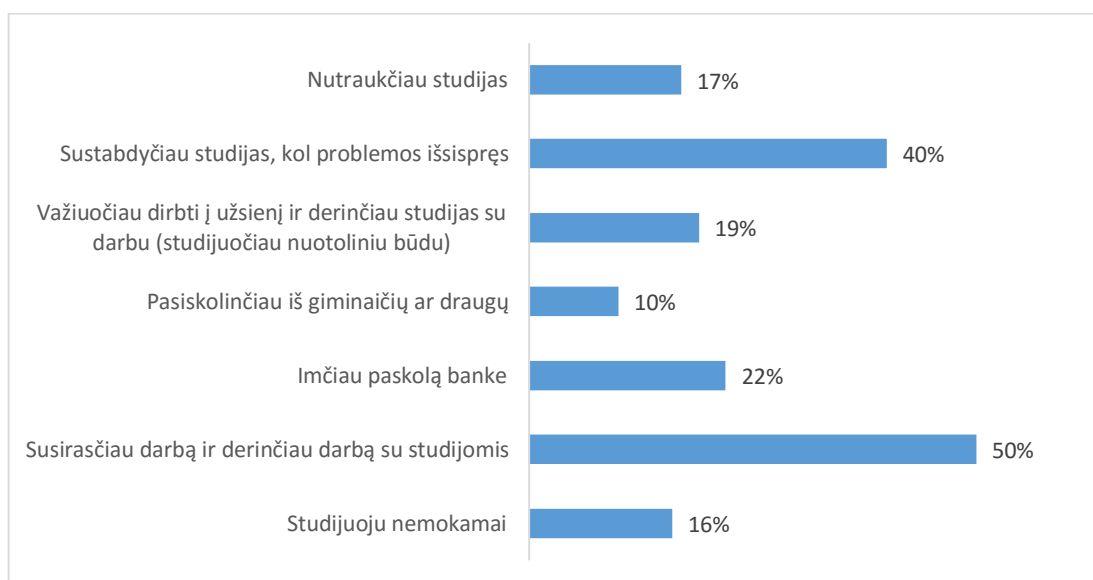


**21 pav. Respondentų atsakymai apie finansinius sunkumus mokant už studijas**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Taip pat analizuojant finansinius klausimus bei galimus jų sprendimo būdus, respondentų buvo pasiteirauta ar jie susidūrė su finansiniais sunkumais mokėdami už studijas. Net 37 proc. apklausoje dalyvavusių studentų nurodė, kad jiems yra kilę problemų mokant studijų įmokas. Apie trečdalis respondentų teigė, kad nesusidūrė su finansiniais sunkumais, nes už studijas moka tėvai arba jie studijuoja nemokamai. Apie 21 proc. studentų studijų metu nesusidūrė su finansiniais sunkumais mokant už studijas (21 paveikslas).

Kitu klausimu, respondentų buvo pasiteirauta kaip jie elgtųsi, jei finansinių sunkumų, mokant studijų įmokas, iškiltų.

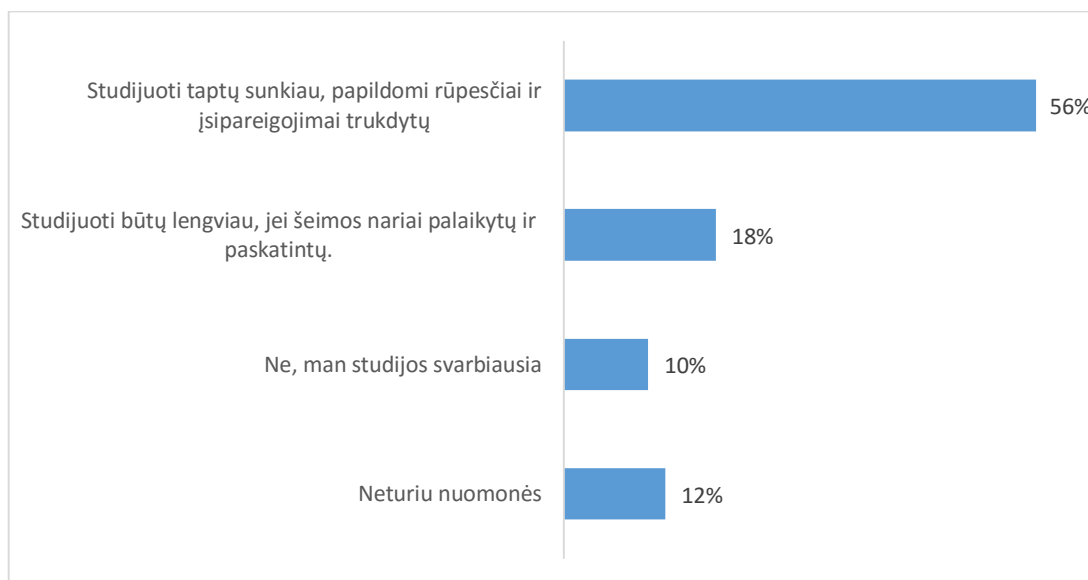


**22 pav. Respondentų atsakymai apie elgesį iškilus finansinėms problemoms**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Daugiau kaip pusė visų respondentų (70 proc.) nurodė, kad tokiu atveju susirastų darbą ir derintų darbą su studijomis arba važiuotų dirbti į užsienį ir studijuotų nuotoliniu būdu (22 paveikslas). Galima teigti jog didžioji dalis apklaustųjų stengtųsi derinti studijas ir kitas veiklas ir nėra linkę nutraukti studijų. Taip pat svarbu ir tai, jog vien tik finansinis aspektas nėra priežastis nutraukti studijas, ir manytina, jog šalia finansinės situacijos sprendimui nutraukti studijas įtakos turi ir kitos priežastys. Tą patvirtina ir tie respondentai (22 proc.), kurie nurodė, jog susidūrus su sudėtinga finansine situacija imtų paskolą banke. Apie 40 proc. tyrime dalyvavusių studentų iškilus finansinėms problemoms sustabdytų studijas, kol problemos išsispręs. Tik apie penktadalis (17 proc.) respondentų nurodė, kad tokiu atveju nutrauktų studijas.

Taip pat buvo svarbu sužinoti ar pasikeitusi šeimyninė padėtis galėtų turėti įtakos studijų nutraukimui.

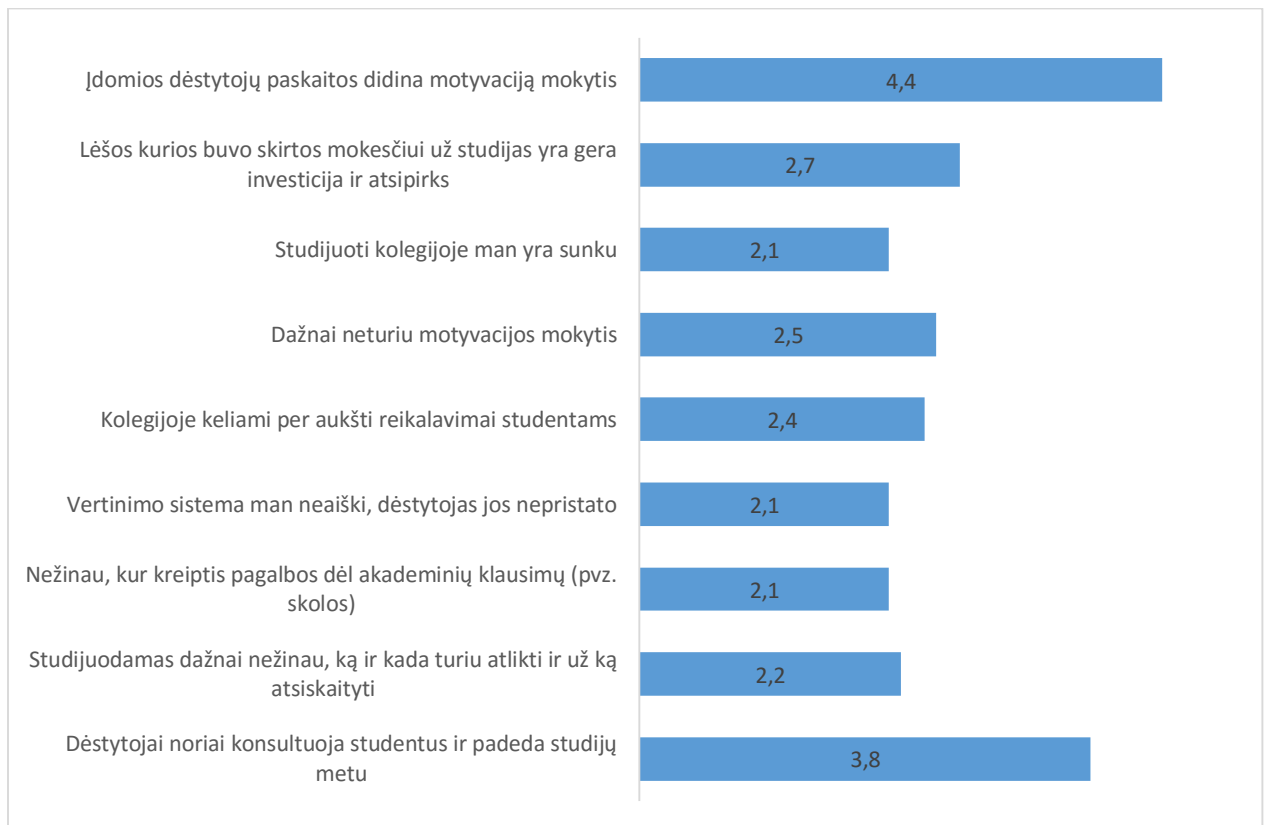


**23 pav. Respondentų atsakymai ar jų pasikeitusi šeimyninė padėtis turėtų įtakos studijoms**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Daugiau kaip pusė studentų (56 proc.) nurodė, kad studijuoti taptų sunkiau, nes papildomi rūpesčiai ir įsipareigojimai trukdytų. Apie penktadalis studentų (18 proc.) nurodė, kad studijuoti būtų lengviau, jei šeimos nariai juos palaikytų (23 paveikslas).

Kitose anketos klausimuose respondentų buvo paprašyta įvertinti tam tikrus teiginius apie studijas, jų kokybę bei asmeninę motyvaciją studijuoti. Pateiktus teiginius reikėjo įvertinti skalėje nuo 1 iki 5 balų, kur 1 balas - visiškai nepritariu, 5 balai – visiškai pritariu.



#### 24 pav. Respondentų teiginių apie studijas vertinimai

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Aukščiausiu balu buvo įvertinti teiginiai, kad įdomios dėstytojų paskaitos didina motyvaciją mokytis (4,4 balai iš 5 balų) ir dėstytojai noriai konsultuoja studentus ir padeda studijų metu (3,8 balai iš 5 balų). Tačiau buvo paneigta nuomonė, jog studentai nežino kokia yra vertinimo ir atsiskaitymo tvarka, kaip ir kada reikia atsiskaityti ir pan. Visi minimi teiginiai buvo įvertinti vidutiniškai 2 balais. Taip pat pastebėtina, jog savo motyvaciją studentai vertino aukščiau nei vidutiniškai. Gal kiek prieštaringo vertinimo sulaukė teiginys apie investicijas studijoms, kurio įvertinimas tik 2,7 balo. Reiškia studentai nemato šioje investicijoje didelės naudos ir nemano, jog ji atsipirks.

Taip pat respondentų anketoje buvo paprašyta išreikšti savo pritarimą/nepritarimą kitiems anketoje pateiktiems teiginiams (1 balas – visiškai nepritariu, 5 balai – visiškai pritariu) (25 paveikslas).



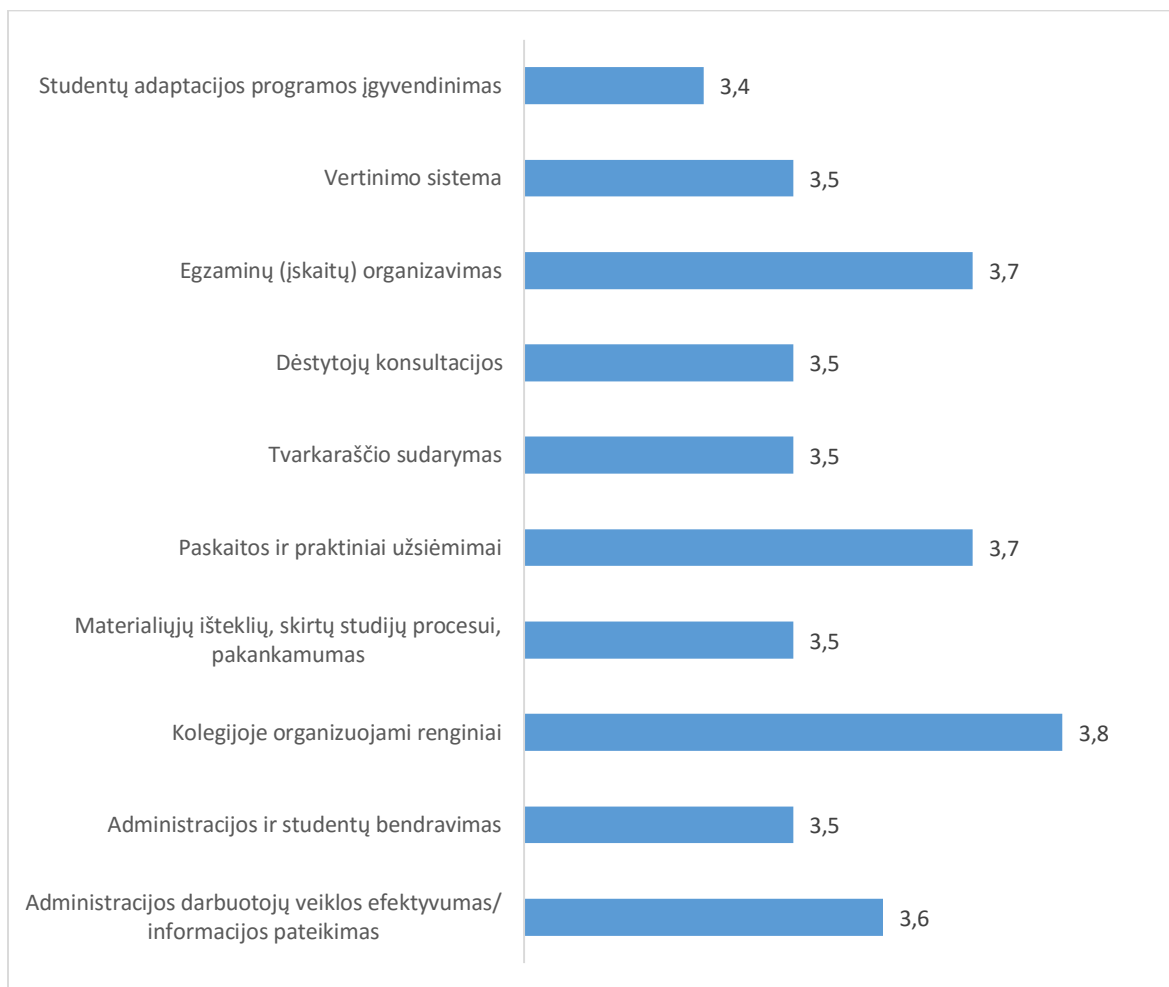
### 25 pav. Respondentų pritarimas/nepritarimas teiginiams apie studijas

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Didžiausią pritarimą respondentai išreiškė teiginiui jog būtent studentų atsainus požiūris į studijas lemia prastus egzaminų sesijos rezultatus (4 balai iš 5 galimų). Studentai taip pat mano, kad lankant visas paskaitas gerai išlaikyti egzaminus yra lengva. Šis teiginys įvertintas 3,5 balais iš 5 balų. Ši apklausos dalis patvirtina jau anksčiau išsakytą nuomonę, jog studentai yra gerai informuoti ir tiksliai žino kur ir kada vyks egzaminai, ir kad nesąžiningas elgesys egzamino metu nepadedą jo išlaikyti (1,5 balo iš 5 galimų).

Pastebėtina, jog gana priešaringai studentai vertina privalomus tarpinius atsiskaitymus. Vienodą balų skaičių surinko du vienas kitam prieštaraujantys teiginiai apie krūvio paskirstymą per tarpinius atsiskaitymus bei apie tai jog šie atsiskaitymai apsunkina studijas.

Taip pat respondentų buvo paprašyta įvertinti balais išvardytas sritis kolegijoje.



**26 pav. Respondentų nuomonė apie kolegijos veiklos sritis**

Šaltinis: sudaryta remiantis apklausos rezultatais, 2015

Aukščiausiai buvo įvertinti kolegijoje organizuojami renginiai (3,8 balo iš 5 galimų), praktiniai užsiėmimai ir paskaitos (3,7 balo iš 5 galimų) ir egzaminų organizavimas (3,7 balo iš 5 galimų). Silpniausiai respondentai įvertino studentų adaptacijos programos įgyvendinimą (3,4 balai iš 5 galimų). Respondentai vienodai įvertino (3,5 balai iš 5 galimų) administracijos ir studentų bendravimą, tvarkaraščio sudarymą, dėstytojų konsultacijas ir vertinimo sistemą. Bendras visų sričių vertinimas 3,6 balo.

Apibendrinant apklausos rezultatus galima teigti, kad:

- *Daugiausiai tyrime dalyvavo pirmo kurso (33 proc.), antro kurso (32 proc.) ir trečio kurso (27 proc.) studentai. Žymesnio skirtumo tarp skirtinguose kursuose studijuojančiųjų atsakymų nebuvo pastebėta*
- *Daugiausiai respondentų už studijas moka patys (36 proc.) arba už juos moka tėvai (38 proc.). Vertinant motyvacijos ir studijų finansavimo būdą ženklėsnė sąsaja nepastebėta.*
- *Apie pusė respondentų (51 proc.) nurodė, kad studijų programa, kurią jie pasirinko atitiko jų lūkesčius.*

- *Net 64 proc. respondentų nurodė, kad Kolegijoje studentams keliami reikalavimai atitiko jų lūkesčius. Likusieji pasiskirstė po lygiai, vertindami jog studijos jiems per sunkios arba per lengvos.*
- *Apie du trečdalius respondentų (65 proc.) nurodė, kad jie sutinka su teiginiu, kad stojant į aukštąsias mokyklas būtų nustatyti (taikomi) tam tikri minimalūs akademiniai kriterijai.*
- *Net 83 proc. respondentų nurodė, kad jų grupėje buvo tokių studentų, kurie nutraukė studijas.*
- *Apie pusę respondentų (44 proc.) nurodė, kad grupės studentai nutraukė studijas, nes jiems nepatiko studijų programa. Dar trečdalis studentų nurodė, kad studijų nutraukimo priežastys buvo finansinės (35 proc.) arba dėl neteisingai pasirinktos studijų programos (33 proc.). Toks studentų vertinimas aiškiai koreliuoja su kokybinio tyrimo rezultatais.*
- *Daugiau kaip du trečdaliai respondentų nurodė (73 proc.), kad šilti ir dalykiški santykiai padeda geriau studijuoti ir, jei su dėstytoju gerai sutaria, tai jis studento motyvacija studijoms didėja.*
- *Beveik pusė (43 proc.) studentų nurodė, kad jie sutinka su teiginiu, jog jei už studijas moka patys, tokiu atveju motyvacija mokytis yra aukštesnė ir atitinkamai 35 proc. nurodė, jog finansiniai dalykai įtakos motyvacijai neturi.*
- *Net 37 proc. studentų nurodė, kad jiems yra kilę finansinių problemų mokant už studijas.*
- *Daugiau kaip pusė visų respondentų (70 proc.) nurodė, kad finansinių sunkumų atveju susirastų darbą ir derintų darbą su studijomis arba važiuotų dirbti į užsienį ir studijuotų nuotoliniu būdu. Nutraukti studijas būtų linkę tik apie 17 proc. respondentų*
- *Aukščiausią įvertinimą surinko teiginiai, kad įdomios dėstytojų paskaitos didina motyvaciją mokytis (4,4 balai iš 5 balų) ir dėstytojai noriai konsultuoja studentus ir padeda studijų metu (3,8 balai iš 5 balų). Taip pat apklaustieji studentai sutiko su teiginiu jog atsainus jų požiūris į studijas lemia prastus egzaminų sesijos rezultatus (4 balai iš 5 balų).*
- *Aukščiausiai buvo įvertinti kolegijoje organizuojami renginiai (3,8 balai iš 5 balų), praktiniai užsiėmimai ir paskaitos (3,7 balai iš 5 balų) ir egzaminų organizavimas (3,7 balai iš 5 balų).*

## IŠVADOS

1. Studentų nubybrėjimo problema aktuali visoms Lietuvos aukštosioms mokykloms, o studentų nubybrėjimas nuostolingas visai švietimo sistemai. Lietuvoje studentų nutraukiančių studijų sutartis dalis išlieka stabili. Pastebėtina, jog dažniau studijas nutraukia studentai, kurie mokosi valstybės nefinansuojamoje studijų vietoje, studijuoja iššęstine studijų forma bei studijuoja kolegijose. Pagal studijų kryptis pastebėta, jog dažniau kolegijose studijas nutraukia studijuojantys fizinius mokslus, universitetuose humanitarinius, socialinius ir technologinius mokslus. Taip pat svarbu yra tai, jog žymiai dažniau studijas nutraukia pirmojo kurso studentai.

2. Pagrindinės studijų nutraukimo priežastis kolegijoje galima suskirstyti į tris grupes. Pirmajai grupei būtų priskiriamos asmenines - pasikeitusi šeimyninė ar sveikatos situacija, pasikeitusi darbo ar gyvenamoji vieta. Antroji grupė - finansinės, kurios kyla iš studentų finansinės padėties sudėtingumo, būtinų finansiniam stabilumui darbo santykių, taip pat šiai kategorijai būtų priskirtina ir ekonominė emigracija. Kita svarbi priežasčių grupė – akademinės, kurias suponuoja netinkamas studentų pasirengimas studijuoti, netinkamas studijų programos pasirinkimas bei pasirinktos studijų programos neatitikimas studentų poreikiams. Tik dalis tyrimu atskleistų priežasčių gali būti sprendžiamos aukštojoje mokykloje ir būtent šių priežasčių prevencijai aukštosiose mokyklose turi būti skiriamas didelis dėmesys, išlaikant studentus studijų procese.

3. Atlikus studentų, šiuo metu studijuojančių kolegijoje, apklausos analizę pastebėta, jog nėra aiškaus koreliacinio ryšio tarp studentų finansavimo formos ir jų motyvacijos studijuoti. Taip pat pastebėta, jog studentų motyvaciją skatina dėstymo metodai, dėstytojų dėmesys studentui. Studijų organizavimo procesą studentai vertina palankiai ir išreiškė nuomonę jog už studijų rezultatus atsako patys ir tik jų atsainus požiūris lemia prastą pažangumą. Kitas pastebėtinas aspektas – didžioji dalis studentų nurodė, jog jei susidurtų su finansinėmis problemomis studijuojant, pirmiausia stengtųsi derinti studijas ir darbą, o studijų nutraukimo ar stabdymo galimybė yra pasirenkama tik kraštutiniu atveju.